

Persbericht FRA

Wenen/Brussel, 2 juni 2015

Zero tolerance noodzakelijk voor ernstige vormen van arbeidsuitbuiting

Consumenten zijn zich er vaak niet van bewust dat het voedsel dat zij eten of de kleding die zij kopen mogelijk zijn geproduceerd in situaties waarin sprake is van ernstige arbeidsuitbuiting. Zoals blijkt uit een nieuw rapport van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) kent de EU weliswaar wetgeving die bepaalde vormen van ernstige arbeidsuitbuiting verbiedt, maar kunnen werknemers die zich binnen de EU verplaatsen of naar de EU migreren toch slachtoffer worden. Desondanks staat op het in dienst nemen van een migrant onder omstandigheden waarin duidelijk sprake is van uitbuiting in de arbeidssituatie in sommige EU-lidstaten een gevangenisstraf van maximaal twee jaar – wat in geen verhouding staat tot de ernst van de schending van de grondrechten.

"Het uitbuiten van werknemers die door economische en speciale omstandigheden worden gedwongen in te stemmen met slechte arbeidsomstandigheden is onaanvaardbaar," aldus [Constantinos Manolopoulos](#), interim-directeur van het Bureau. "We hebben het over een intern, Europees probleem dat om urgente maatregelen vraagt. De EU-lidstaten moeten zich meer inspannen een klimaat te creëren waarin ernstige vormen van arbeidsuitbuiting niet worden getolereerd en stappen nemen om de situatie effectiever te kunnen controleren en overtreders te bestraffen."

Het FRA-rapport is het eerste in zijn soort waarin alle criminele vormen van arbeidsuitbuiting in de EU van werknemers die zich binnen de EU verplaatsen of naar de EU migreren worden onderzocht. Uit de bevindingen blijkt dat criminele arbeidsuitbuiting op grote schaal voorkomt in bepaalde sectoren, met name de landbouw, de bouw, de horeca, huishoudelijk werk en de verwerkende industrie. Ook blijkt dat de daders weinig risico lopen om te worden vervolgd of te worden veroordeeld tot een schadevergoeding aan de slachtoffers. Deze situatie is niet alleen schadelijk voor de slachtoffers zelf, maar ondermijnt ook de arbeidsnormen in bredere zin.

De uitbuiting van werkenden komt weliswaar in verschillende landen en economische sectoren voor, maar heeft veel gemeenschappelijke kenmerken, zoals een zeer laag loon – soms 1 EUR of zelfs minder per uur – en werkdagen van twaalf uur of langer, zes of zeven dagen per week. Een belangrijke factor die bijdraagt aan de huidige wijdverbreide straffeloosheid is het feit dat de slachtoffers vaak geen aangifte doen – hetzij omdat hun dat wordt verhinderd of omdat ze bang zijn hun baan te verliezen.

In het rapport doet het Bureau onder meer de volgende voorstellen ter verbetering van de situatie:

- De EU-lidstaten moeten zorgen voor een allesomvattend, doelmatig en goed toegerust systeem van werkplek inspecties.
- Ter verbetering van de effectiviteit van onderzoek naar gevallen van ernstige arbeidsuitbuiting moeten er nauwe contacten komen tussen de politie, het openbaar ministerie en toezichthoudende instanties zoals arbeidsinspecties, ondersteunende diensten en werkgeversorganisaties, binnen maar ook tussen landen.

- De toegang van de slachtoffers tot het rechtssysteem moet worden versterkt, bijvoorbeeld door de slachtoffers nadrukkelijker op hun rechten te wijzen, zowel voor als na hun aankomst in het EU-land waar zij werken.
- De nationale autoriteiten moeten vertrouwen scheppen en uitgebuite werknemers een gevoel van veiligheid en bescherming bieden, zodat ze worden aangemoedigd hun ervaringen te melden. De arbeidsinspecties en de politie moeten nauwer samenwerken om te waarborgen dat gevallen van ernstige arbeidsuitbuiting worden opgespoord, waar die zich ook voordoen.
- Zowel particuliere bedrijven als nationale autoriteiten worden opgeroepen ervoor te waken dat zij arbeidsuitbuiting bevorderen door aannemers of onderaannemers in te schakelen die bij de uitbuiting van werkenden zijn betrokken.
- Consumenten moeten worden voorgelicht over het risico dat een aangeboden product of dienst tot stand is gekomen door ernstige arbeidsuitbuiting. Een certificerings- en keurmerksysteem voor de producten van bedrijven die de rechten van werkenden respecteren kan daarbij nuttig zijn.

Het volledige rapport is verkrijgbaar in de persmap:

[Severe Labour Exploitation](#)

Publicaties van het Bureau over hiermee verband houdende problemen zijn te vinden via de onderstaande links:

[Victims of crime in the EU: the extent and nature of support for victims](#) (report)

[Fundamental rights at Europe's southern sea borders](#) (report)

[Migrants in an irregular situation employed in domestic work: Fundamental rights challenges for the European Union and its Member States](#) (report)

[Criminalisation of migrants in an irregular situation](#) (paper)

[Legal entry channels to the EU](#) (paper)

Neem voor meer informatie contact op met: media@fra.europa.eu

Tel. +43 1 580 30 642

Opmerkingen voor redacteurs:

- Voor dit rapport is veldonderzoek verricht in 21 EU-landen. Onderzoek naar het juridische en institutionele kader voor ernstige arbeidsuitbuiting is verricht in alle 28 lidstaten.
- Het Bureau heeft 616 gesprekken gevoerd met deskundigen uit professionele groepen die zich bezighouden met arbeidsuitbuiting, waaronder arbeidsinspecties, de politie, rechters, vertegenwoordigers van werknemers en werkgevers, nationale politiedeskundigen en medewerkers van wervingsbureaus.
- Er zijn ten behoeve van dit rapport geen slachtoffers geïnterviewd. Op korte termijn echter begint het Bureau met een vervolgproject waarin werkenden worden geïnterviewd die slachtoffer zijn geweest of het risico lopen slachtoffer te worden van arbeidsuitbuiting in de EU.
- Het FRA heeft de opdracht Europese en nationale beleidsmakers wetenschappelijk onderbouwde adviezen te verstrekken en zo bij te dragen aan een beter geïnformeerd en doelgerichter beleid over grondrechten.